

La Femosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 307

JULIOL - AGOST 2020

P.V.P. 3€

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
J. M ^a Esteve / Fotografies de J. M ^a Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart	
Domus domini. Xemenieies domèstiques.....	11
Miquel Carrera Castellví	
L'alegria dura poc a casa del pobre.....	12
Roger Gil Barberà	
El que em perdia d'Artesa.....	14
Antoni Garròs Solé	
Poesia. A cau de cor.....	14
M. Assumpció Cornadó Lladó	
Edatisme: discriminació per edat.....	15
Sofia Gallego	
El reportatge. Trobada juvenil el 12 de febrer de 1967.....	16
Felip Gallart Fernández i Josep Gallart Fernández Fotografies Josep Piñol Barrull	
Programa de la Festa Major d'agost del 1950.....	26
És l'hora dels gats	27
Plataforma Animalista Terres de Lleida	
Petites joies del patrimoni etnològic d'Artesa.....	28
El robatori d'uns jubilats en un balneari de Galícia....	29
Joan Ramon París Oró	
L'imac-tron	32
Juan Antonio Lucena Centella	
C. F. Artesa de Lleida. Temp. 20/21.....	36
Eudald Pijuan Mor i Ferran Peiró Olomí	
Entreteniments	36
Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil	
La cuina Femosa.....	38
Lluís Gil Fontanet	
Telèfons i horaris d'interès Solucions als passatemp Incògnita	39
Imatges d'actualitat	40

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández
Lluís Gil Fontanet

Col·laboradors

Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Mª Assumpció Cornadó Lladó
Josep Mª Esteve Muñoz
Felip Gallart Fernández
Roger Gil Barberà
Lluís Gil Fontanet
Sofia Gallego
Antoni Garròs Solé
Juan Antonio Lucena Centella
Miquel A. Navarro Solé
Plataforma Animalista Terres de Lleida
Joan Ramon París Oró
Ferran Peiró Olomí
Eudald Pijuan Mor
Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Arxiu fotogràfic de La Femosa
Josep Mª Esteve Muñoz
Mª A. Florensa Bertran
Josep Gallart Fernández
Josep Piñol Barrull

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 307
juliol - agost de 2020
DLL 264-1981
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

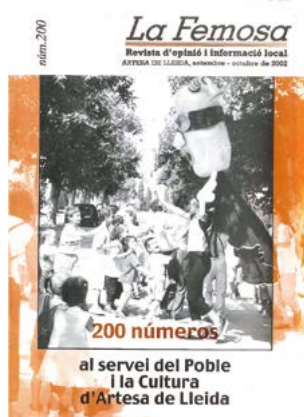
PORTIC

Des dels seus inicis el setembre de 1967 la nostra revista ha anat canviant i millorant d'aspecte. Els primers números eren simples fulls ciclostilats en format foli, sense dibuixos, ni titulars retolats, ni il·lustracions. Es confeccionava amb clixés de paper de ceba amb màquina d'escriure sense cinta i amb una multicopista de les anomenades vietnamita. A partir de 1969 la revista va incloure els primers acudits, dibuixos i titulars retolats sobre clixé. L'any 1971 es va canviar de format i es va passar al 22x16 cm. Malauradament va durar poc temps i el maig de 1973, després de 30 números editats, el que en diem primera època, la revista va haver de plegar per ordre del Govern Civil de Lleida en considerar-la una publicació il·legal, perquè contenia una biografia del president Macià. Un atreviment intolerable per als postulats del franquisme encara imperant.

Portada del 1978

L'any 1977 la revista va reprendre la seva activitat amb el mateix format i disseny que l'any 1973 fins al 1983, quan es van produir un seguit de millores molt important. La revista es va fer amb multicopista elèctrica i amb màquina d'escriure electrònica. Una mica més endavant es va incorporar una màquina d'òfset professional i una insoladora de clixés. Amb aquestes novetats es van poder introduir fotografies i la impressió i l'edició es va realitzar totalment a la seu de l'entitat. Malauradament l'any 1997 es va trencar la màquina d'òfset. Com que era un model antic no hi havia recanvis. A partir de llavors la revista es va realitzar a la impremta PAYÀ de Lleida, però la correcció i muntatge s'ha anat fent des del consell de redacció.

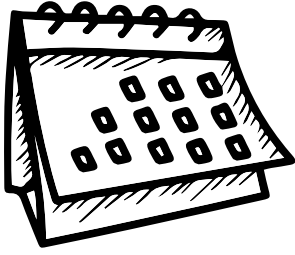

Portada del 202

Moltes han estat les millores des del 1997. Al número 200 (setembre-octubre de 2002) la portada va ser bicroma i així es va mantenir fins que al número 227 (març-abril de 2007) es va incorporar el color a la portada. Al número 201 (novembre-desembre de 2002) es va incorporar l'skyline d'Artesa, que des de llavors acompanya sempre la portada. Al número 237 (novembre-desembre de 2008) es va afegir el color a la contraportada. I finalment al número 286 (gener-febrer de 2017) es va modernitzar el logo per celebrar els 50 anys de l'entitat. I per tal d'adaptar-nos als nous temps l'Associació Cultural La Femosa compta amb un blog on es van penjant les revistes editades per donar-ne la màxima difusió i la intenció és de penjar-les totes per tal de facilitar el seu accés i augmentar la seva difusió. I a partir del número 297 (novembre-desembre de 2018) al blog les revistes es penjen totalment en color.

És un goig anunciar-vos que pensem que aquest número que teniu entre les mans suposarà un altre pas endavant en la millora de la nostra revista. Una revista que serà molt més atractiva i llegidora amb els canvis que han introduït els dissenyadors de la impremta PAYÀ. Respectant la base que ja tenia, se li ha donat un nou aire, un toc més actual, més fresc i més modern. L'estructura s'ha homogeneïtzat i s'ha fet més intuïtiva amb els títols i capçaleres il·lustrats, tot ressaltant el nom dels autors dels articles i de les fotografies. Però tot plegat no tindria sentit sense les aportacions dels nostres col·laboradors, que número a número omplen de continguts la publicació i que en són els seus protagonistes principals. I tampoc sense els nostres destinataris, els lectors per a qui la nostra revista surt al carrer. A tots plegats ens donem l'enhorabona.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Mª Esteve — Fotos: J. Mª Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart —

REBROTS

Com ja es preveia, haurem de conviure durant molt de temps amb el coronavirus i tot el que comporta. Durant aquests darrers dos mesos, les notícies referents a la pandèmia no han deixat d'augmentar. Quan semblava que començava a millorar la situació, l'arribada de l'estiu, amb l'augment dels contactes personals i l'inici de la campanya de recollida de la fruita, van provocar un augment molt gran dels contagis, que va provocar que a principis del mes de juliol es decretés el confinament de tota la comarca del Segrià i, més estrictament, de diverses poblacions del Baix Segre amb la capital de la província entre elles.

Mòdul instal·lat al carrer Salmeron de Lleida.

El gran augment de casos, va fer que s'haguessin de muntar a correuita diversos mòduls i obrir diverses plantes d'hospital per fer front a aquest elevat repunt dels afectats.

INFORMACIÓ COVID-19

L'Ajuntament informa que en aquests moments a Artesa de Lleida hi ha **10 casos positius** de COVID-19, es prega l'**ús de mascaretes** en qualsevol circumstància, igualment mantenir la **distància de 1,5 m entre persones**, així com la **neteja sovint de mans amb gel hidroalcohòlic o sabó**.

càlcul: 14/7/2020

estat diagnostics coronavirus

contactes	Confirmats	Possibles	Total casos	P
33	13	10	23	

emergències Protecció civil @emergenciescat

●●● D'acord amb el determinat per @salutcat s'ha decidit procedir al CONFINAMENT PERIMETRAL del #SEGRÀ a partir de migdia ●●●

RESTRICCIÓ D'ENTRADES I SORTIDES DE LA COMARCA DEL SEGRÀ A partir del 4 de juliol

- Restricció d'accés: no es pot entrar ni sortir del Segrià.
- Es permet l'entrada i sortida a la comarca de les persones treballadores, essencials i no essencials. També per qualsevol altra activitat econòmica.
- Es recomana minimitzar els desplaçaments dins la comarca.
- Cal reforçar les mesures de protecció: manteniment de la distància interpersonal + ús de mascareta + rentat de mans.
- Es permet la mobilitat de pas per les autovies i autopistes que travessen la comarca.

Departament d'Interior | protecció civil | interior.gencat.cat/malaltiesemergents | 112

FESTA MAJOR CONFINADA

Amb la millora de la situació derivada de la pandèmia de la Covid-19, el primer cap de setmana del mes de juliol es va preveure la celebració de la Festa Major, però una Festa Major confinada, amb un programa d'actes reduït al cap de setmana i amb les limitacions que la pandèmia ha portat a la nostra vida, qui sap si per quedar-s'hi.

Els actes previstos foren:

Dissabte dia 4

A 9 del matí.- TIR AL PLAT, a càrrec de l'Associació de Caçadors d'Artesa de Lleida. Als dipòsits municipals.

De 10 del matí a 12 del migdia.- TALLER D'SLIME, pels més menuts un taller per preparar aquesta massa en forma de goma modelable, a la plaça Europa.

De 10 del matí a 12 del migdia.- FREGINAL BIKE, circuit de bicicletes per a totes les edats.

A partir de les 4 de la tarda.- A través de les xarxes socials, versió adaptada del Festival d'Enceses.

A 2/4 de 8 del vespre.- CONCERT DE TARDA, a càrrec de l'orquestra Maravella.

A les 10 de la nit.- CONCERT DE NIT, a càrrec també de l'orquestra Maravella.

A les 12 de la nit.- ENCESA a càrrec de la Colla del Griu transmesa en *streaming* (en directe per internet).

Diumenge dia 5

A les 12 del migdia.- ESPECTACLE INFANTIL, representació de l'obra *La cigala i la Formiga*, a càrrec de la companyia de teatre Xip Xap.

A les 8 del vespre.- ESPECTACLE FAMILIAR, a càrrec del conegut humorista Peyu.

A les 10 de la nit.- CASTELL DE FOCS, acte no presencial.

Però l'alegria per poder celebrar la Festa Major confinada va durar molt poc. A mig matí del dissabte va arribar la notícia del confinament del Segrià pel rebrot de casos que hi havia al Baix Segre. Això va comportar la suspensió de tots els actes pendents. Únicament es va poder celebrar el tir al plat, el taller d'*slime* i les curses de bicicleta.

CONCURS DE FANALETS

Com que la revetlla de Sant Jaume no es va poder celebrar, l'equip de govern de l'Ajuntament va voler, almenys, seguir amb el concurs de fanalets que s'ha celebrat de nou en els darrers anys.

Tots i totes les qui hi van voler participar van confeccionar el seu fanalet, i aquest es va exposar el dissabte 25 de juliol a la plaça Europa.

OBERTURA DE LES PISCINES

L'última de setmana del mes de juliol, per fi es van obrir les piscines municipals. Amb nombroses restriccions i limitacions, però finalment totes les veïnes i veïns van poder remullar-se al recinte de les piscines.

Però com en totes les activitats que hem de realitzar des que convivim amb el coronavirus, els usuaris van haver de complir unes estrictes mesures de seguretat i d'higiene. Així, tothom qui volgués anar a la piscina, s'havia de donar d'alta en una aplicació i apuntar-se a cada torn d'accés per, d'aquesta manera, controlar l'aforament, ja que aquest estava limitat. Per accedir al recinte, els usuaris devien canviar-

se el calçat abans d'entrar, desinfectar-se les mans amb gel hidroalcohòlic i les xancles en una catifa desinfectant. A més, a tothom que accedia al recinte se li mesurava la temperatura.

A dintre de les piscines, s'havia de mantenir la distància social, i els nens i nenes no podien utilitzar joguines com ara pilotes, anells o pistoles d'aigua, ja que es considerava que eren una possible font de contagi.

L'accés a les piscines es va organitzar en torns, un de matí (d'11 del matí a 2 del migdia) i un de tarda (de 4 de la tarda a 2/4 de 9 del vespre). Entre un torn i l'altre, es procedia a desinfectar tot el recinte. Ni el bar ni la zona de pícnic es van obrir.

Totes aquestes limitacions, conjuntament al retard en obrir-les (molts veïns i veïnes es van treure l'abonament als pobles del nostre voltant) i el fet que molts convilatans es van comprar una piscina per casa, va fer que l'assistència a les piscines, a diferència d'altres anys, fos molt tranquil·la i poc massificada.

ACTIVITAT TEATRAL

Com en el cas del cinema, a finals del mes d'agost, amb motiu de la festivitat de Sant Ramon, es va reiniciar l'activitat a la sala del teatre municipal. Així, el dilluns 31 d'agost, a les 12 del migdia es va representar, a la sala del teatre municipal, l'obra de titelles *La Cigala i la Formiga* a càrrec de la companyia teatral Xip Xap.

Aquell mateix dia, però a les 7 de la tarda, es va representar l'obra *Confitades* a càrrec de "Braians", Companyia Teatre, obra que ens explica, fent un recorregut musical, com es passen les hores en una residència d'avis en temps de confinament.

TORNEIG DE PÀDEL

El dijous 6 d'agost es va donar el tret de sortida al campionat de pàdel organitzat per Dakiról, empresa que gestiona la pista de pàdel municipal, amb la co-laboració d'en Marc Rodríguez i l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, i que es va allargar fins al dia 27 d'agost, quan es van celebrar les diferents finals.

En el torneig hi van participar 15 parelles masculines i 8 de femenines, essent, totes d'Artesa excepte una de Juneda i tres de Castellans. Els partits es disputen entre dijous i diumenge entre les 8 de la tarda a les 12 de la nit.

La final femenina la van celebrar les parelles Dolors Benet/Gemma Baldomà i Marina Sobrepere/Salomé Puig, essent campiones la Dolors Benet i la Gemma Baldomà.

Guanyadores femenines

Guanyadors masculins

Finalistes masculins

Finalistes femenines

Guanyadors Final consolació

Finalistes consolació

En categoria masculina els finalistes foren l'Eudald Pijuan/Ferran Perió i Llorenç Sobrepere/Ricard Masip, i resultaren guanyadors aquests darrers, Llorenç Sobrepere i Ricard Masip.

La final de consolació la van disputar les parelles Marcel Mor/Laura Mor i Joan Ezquerra/Joan Puig, essent els campions la parella de germans Marcel i Laura Mor.

NETEJA DE LA FEMOSA

Durant el mes d'agost, la Comunitat de Regants del Canal d'Urgell, va realitzar la neteja d'uns dels trams de la Femosa que discorre pel nostre terme. En concret, es va realitzar a la partida de les Fonts. Aquestes actuacions de manteniment són importants per tal que el torrent "absorbeixi" la màxima quantitat d'aigua possible.

Per un altre costat, en el ple de l'Ajuntament celebrat a principis del mes d'agost es va aprovar una moció per tal de promoure la conservació de La Femosa, i canviar-ne la catalogació de torrent per la de riu o rierol.

TAPAR CLOTS DE CARRERS I CAMINS

Durant el mes d'agost, l'Ajuntament va procedir a realitzar tasques de manteniment dels molts malmesos camins i carrers del nostre poble. Així, es van tapar clots en diversos camins asfaltats del terme i en els carrers de la vila.

FESTA DE SANT RAMON

Tot i que la pandèmia continua, i sembla que va en augment, aquest cop, s'ha pogut celebrar una mica la festivitat de Sant Ramon, el nostre patró Sant Ramon Nonat. Com en anys anteriors, la festivitat fou organitzada pel Consell Parroquial, el Patronat de Sant Ramon i l'Ajuntament d'Artesa de Lleida.

Però com dèiem, el coronavirus continua afectant la nostra vida, tothom qui va voler assistir als diversos actes previstos, prèviament va haver d'inscriure's per poder garantir totes les mesures de seguretat (aforament limitat, distància social, mascaretes, etc.) imposades per lluitar contra el contagi del virus COVID-19. Els actes realitzats foren els següents:

A les 10 del matí.- Celebració de la Santa Missa a l'ermita de Sant Ramon.

A les 11 del matí.- Coca i xocolata al passeig de Sant Ramon.

A les 12 del migdia.- Teatre de titelles *La Cigala i la Formiga* a càrrec de Xip Xap.

A les 7 de la tarda.- Teatre *Confitades* a càrrec de "Braians" CIA Teatre.

A 2/4 de 10 de la nit.- Castell de focs no presencial al Freginal.

Com a prèvia a les celebracions de Sant Ramon, el dissabte 29 d'agost al pavelló municipal, es va celebrar el concert de la Cobla Vents de Riella d'Agramunt. El concert es va iniciar a 2/4 de 9 del vespre.

OBRES DE LA VILETA

Les obres d'adequació i millora dels carrers de la Vileta arriben a la seva fi. La primera setmana de setembre l'empresa adjudicatària, està realitzant els últims acabats.

REMODELACIÓ DE LA COMASALA

Durant aquests darrers dos mesos, la botiga de la Cooperativa de "La Comasala" ha tingut un important canvi d'imatge, amb una profunda remodelació de la zona de la botiga, i reorganització del magatzem.

VISITA PASTORAL

Els dies 28 i 31 d'agost, el Bisbe Salvador Giménez Valls va realitzar una visita a la unitat pastoral d'Artesa de Lleida, Castellans i Puigverd de Lleida. Durant la mateixa es van realitzar diferents actes entre els quals podem destacar visitar malalts i gent gran, celebració de missa i de l'assemblea.

POC CIVISME

Un cop més hem de denunciar la falta de civisme i d'educació d'algunes persones. Voltant pel secà i pel terme, hem tornat a trobar restes, aquest cop matalassos, llançades de qualsevol manera.

Un altre acte d'incivisme recurrent són les caques dels gossos que, tot i les diverses queixes que hi ha, continuen embrutant el nostre poble.

Matalaç llençat al costat del camí del Saladar

Sacs de runa al camí de Sant Esperit

Ampolles de plàstic al peu del camí d'Alfés

Un altre punt conflictiu és l'actual deixalleria, a causa de la deixadesa de l'empresa adjudicatària, ja que posen unes freqüències de recollida de materials voluminosos que es contradiuen amb el que ens van assegurar a l'inici del servei, molta gent opta per deixar els materials voluminosos fora de la deixalleria, amb les molèsties que això comporta, i la mala imatge que transmet, més quan aquesta està ubicada a l'aparcament de les piscines.

Runa al peu del camí d'Alfés

CINEMA JULIOL-AGOST

Tot i que ja fa temps que la represa de les activitats culturals estan permeses, l'activitat a la sala del teatre municipal, i en tot el poble en general, ha continuat en punt mort fins a finals del mes d'agost, moment en què es va programar la projecció d'una pel·lícula, Les vacances de Mr. Bean

DOMUS DOMINI

XEMENEIES DOMÈSTIQUES

Miquel Carrera Castellví

Ja tinc escrites dues peces sobre xemeneies, i encara en volia fer una darrera sobre les més particulars, les que haurem vist amb nosaltres, les que potser encara gaudim o somiem. En realitat estic confonent el terme ... xemeneia segons l'IEC és el conducte de sortida de fums d'un fogar, i jo pensava més en el fogar, el lloc on es crema. Així que si us sembla bé, deixeu-me seguir amb el meu equívoc i que us parli de fogars, focs a terra, estufes, i llars de foc. Diré que em considero un admirador d'aquest sistema de calefacció. Serà segurament la màgia de la combustió, el ball imprevisible de les flames, la roentor de les brases, aquell xoc de temperatura ... però deixeu-me un foc de llenya encès, i cauré hipnotitzat per aquell espectacle per petita que sigui la fogata. Recordo aquí un foc a terra de casa d'una tia llunyana meva a Albatàrrec, que sempre que hi anava en temps de fred, només dos troncs petits, i n'hi havia prou per a una xera completa, rogenca, perfecta.

A casa dels pares tenen foc a terra, gens sofisticat i desastrós en termes de rendiment ... però en temps de fred i boira és una delícia trobar-te'l encès. Recordo encara el vell foc de la casa antiga, amb els clemàstecs per penjar l'olla grossa per coure patates o per fer sabó; i la pedra del foc, una pedra que l'envoltava i esdevenia l'eina d'esmolar els ganivets de cuina de la casa.

D'aquests records potser en va derivar que en dues cases on he viscut hagi demanat que hi hagués si no foc a terra, almenys estufa de llenya amb porta de vidre. Malgrat que hagi canviat molts cops de casa, encara enyoro aquestes dues estufes. I és que en ser tancades, es podia millorar molt el tiratge, la combustió i també l'eficiència energètica. I altre cop mirar els grocs i vermells del foc i les danses de la combustió. També a vegades

i dissortadament la fumera que es feia per una mala encesa, o per cremar llenya poc adequada. Reconec també que aquesta fascinació pel foc controlat em duu sempre a veure qualsevol tronc o branca com a combustible; altra gent hi haurà que veuran en la fusta seca la meravella de les formes, la diversitat de textures i tactes, però jo sempre hi veig un barró pel foc. Aquesta era la paraula i l'expressió: un barró pel foc.

Si mai torno a disposar de la possibilitat de triar un sistema d'escalfament, doneu per fet que segur que amb mi hi haurà un racó per a una xemeneia amb vidre, petita, discreta, que acompanyarà les tardes i nits d'hivern.

Si torno, però, a la versió ortodoxa de xemeneia, i parlant de les domèstiques, recordo també amb enuig els problemes de manteniment que se'n deriven: l'acumulació potser per combustió incompleta de sutge a les xemeneies ... i ara arriba el moment cinèfil i tots ens posem a pensar en l'alegre escura-xemeneies de Mary Poppins, i ens ve un record de felicitat infantil.

L'altra part curiosa de les xemeneies és la coberta final, el barret. És també una bona opció badar per mirar aquests elements constructius. Cada terra sembla que hagi desenvolupat un tipus especial de coberta. Són típiques les del Pirineu d'Osca, tapades per evitar l'entrada de bruixes!!!! I les més rústegues dels nostres Pallars, on a vegades una llosa sustentada per pedres petites en fa la funció. Em meravella això de rodar i badar, els edificis residencials clàssics de ciutats de clima fred i humit com Londres o Amsterdam, i allí m'he passat estones mirant la quantitat de xemeneies i sortides de fums. Potser no totes avui són el conducte de gasos provinents de la combustió de llenya o carbó, clar ... però se'n troben de ben artístiques.

No volia acabar sense fer esment que en l'arquitectura moderna de cases noves i impossibles s'hi veu de tant en tant llars de foc central, com a centre d'interès, l'hipnotisme del foc controlat; acabo amb això per animar-me i pensar que si els nous arquitectes pensen en el foc, potser serà que no, que no sóc tan raret.

L'ALEGRIA DURA POC A CASA DEL POBRE

Roger Gil Barberà

Mai no se n'anava a dormir fins a tenir la total certesa que, quan és posés al llit, la seva muller ja hauria caigut sota l'embruix d'en Morfeu. Cada nit es passava hores davant de la televisió, fent temps per assegurar-se que, quan anés a planxar l'orella, la seva dona ja estaria al setè somni. Tant era així que després de passar-se mil·lennis davant la caixa nècia, es coneixia els anuncis de la Teletienda com el palmell de la seva mà. Inclús havia arribat a comprar-hi un allargador de penis, però l'únic que s'havia incrementat fou el deute amb el banc.

La matinada en què ho va perdre tot es va posar al sobre a tres quarts de quinze, de forma sigil·losa, una tècnica que havia anat polint al llarg dels vint-i-cinc anys de matrimoni. Però encara no havia tingut temps d'aclucar els ulls quan uns crits provinents dels veïns van sobresaltar-lo tant a ell com a la seva parella.

Brams, insults i trencadisses. Hi havia un rebombori tan eixordador que semblava que els del pis de dalt estiguessin gravant un programa de Sálvame, però segurament amb força menys cocaïna.

- Filla de puta... - murmura la muller de forma gairebé imperceptible, mig adormida

- Dorm, "carinyo".

- Però com vols que dormi amb tot aquest terrabastall? - va escridassar-lo ara ja més desperta - I tu què? No penses dir-los res?

Aprofitant que sempre dormien donant-se l'esquena, el marit va posar els ulls en blanc, cosa que treia de polleguera la seva senyora fins al punt que havia arribat a prohibir-li.

- Si fossis un home com cal i tinguessis dos pebrots, pujaries a dalt ara mateix i faries callar aquests mal educats - li va esbotzar.

El marit es va posar la bata d'anar per casa i amb la desgana d'aquelles que es mouen per obligació sortí de l'habitació sense dir ni

ase ni bèstia. Certament, la seva "estimada" havia furgat en la gran ferida del matrimoni: l'absència de sexe. Feia segles que no la tocava. La convivència havia matat l'amor i ja no quedava ni rastre de la passió de quan eren joves. Un bon exemple d'això era la seva cigala, que ja portava més anys embeïnada que la llegendària espasa Excalibur. Així doncs, mentre per un cantó s'oxidava la seva fulla dins de la seva bragueta, per un altre, la llengua de la seva muller es corroïa.

D'altra banda, tot i que el seu matrimoni tenia més problemes que un llibre de matemàtiques, ell no s'havia volgut separar. On trobaria una altra dona a la seva edat, mig calb, amb cul de carpeta i panxa cervesera? L'amalgama que unia aquella parella era únicament la por a la soledat, per això ella suportava la falta de desig sexual mentre ell aguantava la seva llengua verinosa.

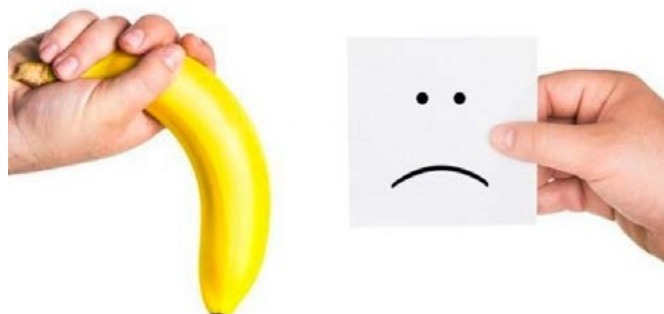
És per això que si bé el rebombori dels veïns ja s'havia acabat, per tal de no discutir amb la companya, l'home va decidir continuar amb la missió que la seva muller li havia encomanat, però la imatge que es va trobar pujant les escales li va glaçar la sang. Una ànima en pena descendia mig despullada, sense pantalons, mentre una riuada de llàgrimes li corrien per les galtes. La imatge d'aquell home arrossegant els peus, totalment enfonsat, va deixar-lo sense paraules i atret per la desgràcia i el morbo va

seguir-lo amb la mirada fins que el va perdre de vista, com quan et trobes un cadàver a la carretera després d'un accident de trànsit.

Encara amb la dantesca figura d'aquell pusil·lànim al cap, l'espòs va trucar al timbre de la seva veïna, però abans que pogués obrir boca ella li va tancar amb un petó de cinema. La situació era tan inesperada que no va saber reaccionar, el que va molestar-la profundament.

- Què? A tu tampoc t'agrada, no? - Va preguntar aquella deessa de cabellera negra, mentre es mira les mans amb una expressió d'ira i vergonya a parts iguals.

Però aquell home estava tan impressionat pel que acabava de succeir que no podia articular paraula.

- Si tu i jo folléssim cada nit, te'n buscaries una altra?

Després d'aquella pregunta l'espòs va obrir tant la boca que la barbata li va caure a terra. Ara ho entenia tot. Els crits, el rebombori al pis de dalt i l'home baixant les escales gairebé nu. Havien partit peres perquè el drogo li havia posat les banyes!

- No - Va dir l'home amb un to de veu exageradament fort, produït per tenir els nervis a flor de pell.

La noia no va necessitar sentir res més, ja que seguidament l'arrossegà cap a ell, tancà la porta i el va posseir amb la llengua.

Mentre aquella morena li feia el petó més apassionant de la seva vida, ell no podia parar de pensar en el final del seu matrimoni. No es creia la sort que havia tingut! Aquell àngel semblava caigut del cel, però no pel seu físic, tot i que era tan bonica que semblava la mateixa Afrodita, sinó perquè si aquella aventura arribava a bon port, podria pegar-li la puntada a la seva muller i començar una nova vida al seu costat.

No se n'havia adonat i ja estava al dormitori d'aquella preciositat amb els pantalons a l'altura dels turmells. La noia volia anar per feina, perquè d'una estrebada li baixà els calçotets, però el penis que va aparèixer davant seu no era per tirar coets. El membre estava flàccid i encartonat, com els fränkfurts caducats que porten massa temps dins l'envàs. El marit havia estat tan ocupat fent volar coloms, imaginant una nova vida lluny de la seva muller, que no s'havia pogut concentrar.

- Així que a tu tampoc t'agrada, eh? - Va dir totalment resignada.

- No... És que fa molt temps que jo no...

- Fora de casa meva! - El desig d'aquella deessa s'havia convertit en odi.

- Ja veuràs que si l'acaricies una miqueta més...

- HE DIT QUE FORA! - va repetir mentre li tirava els pantalons al cap - Com no surtis d'aquí ara mateix li explico tot això a la mala puta de la teva dona!

Al replà de la seva veïna, amb els pantalons a la mà i un penis més arronsat que la pell de Michael Phelps, el marit va tocar la crua realitat. El somni de canviar de parella se n'havia anat en orris. Com Ícar, el personatge de la mitologia grega, havia volat massa a prop del sol i s'havia cremat. Però com estava a punt de descobrir, quan tot va malament sempre pot empitjorar.

- Què fas amb els pantalons a la mà?

La veu de cassalla de la seva muller el va extreure dels seus pensaments.

- Carinyo, no és el que sembla... - respongué sense gaire convenciment.

La seva parella, intrigada per la demora del marit, havia pujat al pis de dalt a la recerca d'explicacions, però mai de la vida no s'hauria pogut imaginar que aquell bandarria havia intentat posar-li les banyes.

- Demà mateix et vull fora de casa - va dir-li abans de deixar-lo plantat.

Al replà de la seva veïna, amb els pantalons a la mà, un penis més arronsat que la pell de Michael Phelps i a punt de divorciar-se, aquell marit entengué que, ara sí, que havia tocat fons.

EL QUE EM PERDIA D'ARTESA

Antoni Garròs Solé

Mai no havia imaginat que a Artesa es pogués practicar tant l'esport d'aventura anant pel carrer amb una senzilla cadira de rodes amb la que he de conuiuïre gràcies a l'ictus. Els primers dies en sortir de casa pensava amb qui m'agradaria trobar-me, però ara penso amb quina novetat ensopegaré. Si serà una vorera que de tot d'un plegat acaba essent de 20 cm, i a més el baixant serà a tota ella en angle recte, com podem salvar les tires evita-curses de cotxes. Però per si no en tenia prou amb les voreres, ahir vaig descobrir l'emocionant que és que vagis pel carrer i les rodes de la cadira quedin enganxades en algun embornal. Perquè la gràcia està que no t'enganxis a tots; n'hi ha algun que el pots passar sense quedar-t'hi atrapat. No tinc por que l'aventura duri poc, ja que la memòria antiga la tinc intacta. És la recent la que m'ha desaparegut del tot, fins al punt que si la fisio de la tarda em pregunta què he fet amb la del matí he de demanar ajuda al meu fill David perquè li ho expliqui o sigui que no hi ha perill que trobi les trampes i em quedi sense esport d'aventura i com recordo l'infermer de l'Arnau, el Xema, si malament no recordo el nom que perquè continués enganxat a alguna cosa em va preguntar quina música m'agradava i li vaig dir que el flamenc des de La Faraona a Camarón i al tercer dia al preguntar-me si volia canviar li vaig dir que volia Victor Jara que em portava a l'Ana cantant als nets el *DUERMETE NEGRITO* i els

feliços que estaven quan els cantava que la *"mama estaba trabajando en el campo"* i els portaria coses dolces com Oreo o pastes de dinosaures.

No us penseu que posaré una vela a Santa Rita la patrona dels impossibles perquè algú hi posi remei. No sé si això és cosa de l'ajuntament, i no parlo del fet de posar una vela, ja que com no arribem al 50 % els que necessitem cadira de rodes el millor és esperar quina aventura tindrem demà i gaudir del passeig. Si algú algun moment ha pensat de veritat que xalo amb la mala sort d'haver d'anar amb cadira de rodes i a més que em portin li demano perdó. L'única cosa bona de la cadira és que de continu descobreixo i dono gràcies al cel per la família que tinc.

A CAU DE COR

M. Assumpció Cornadó Lladó

*Si a cau d'orella
no puc parlar-te,
ho faré a cau de cor,
just allà on raja la nostàlgia
i el més profund amor.
Plegades gaudirem,
desxifrant emocions
de les coses que ens diem*

*amb sons de paraules
encara no inventades.
A la pell de l'ànima
duc l'enyor incrustat
i mentre et penso,
en un deliri de llum,
es desfan les meves llàgrimes.*

EDATISME: DISCRIMINACIÓ PER EDAT

Sofia Gallego
Psicòloga i pedagoga

Fer esment dels últims mesos viscuts gairebé és una referència obligada. Ha estat una experiència difícil i dolorosa per a tothom. Molt especialment pels qui han patit la malaltia amb més o menys intensitat, sense deixar de banda les pèrdues insubstituïbles que s'han produït.

Hi ha hagut un seguit de singularitats que susciten una reflexió. Una d'aquestes ha estat la necessitat de posar límits a les activitats. Això ha afectat, com no podia ser d'una altra manera, les persones grans. Cal ressaltar que limitar qualsevol cosa sempre és difícil i afecta de manera especial a tothom que es troba lleugerament per sota o per sobre de la determinació del límit.

Fotografia del portal Pixabay

L'Administració Pública conduïda, ben segur, per la intencionalitat de protegir i/o sobreprotegir el col·lectiu de persones grans, com a sector vulnerable a la infestació, ubicava dins de la mateixa categoria perfils competencials diversos. Es podria dir que l'únic criteri emprat era el relacionat amb l'edat, així doncs es queia en una discriminació. Aquest criteri operatiu és el que es defineix com edatisme ⁽¹⁾, i és nociu en el sentit que es discrimina sense conèixer la persona ni les seves habilitats. A més d'estar basada en els estereotips, com ara pensar que algú més gran de setanta anys no té la capacitat per tenir cura de si mateix o de prendre les seves pròpies decisions.

Ens trobem molta gent que ha superat aquesta edat i que no solament és capaç de

tenir cura de si mateixa, sinó que a més té cura d'altres. Sovint també es considera que tots els ancians són dependents, quan hi ha joves que també depenen dels progenitors, per no citar altres dependències.

La medicina ha aconseguit allargar la vida amb una qualitat prou acceptable. Això ha plantejat nous reptes a la Psicologia del Desenvolupament que per evitar malentesos ja ha començat a fixar subetapes en l'última fase de la vida basades més en el perfil i en les necessitats reals. La coneguda *tercera edat* es podria considerar l'etapa formada per aquelles persones que han superat l'etapa laboral activa, però que conserven les capacitats físiques i psíquiques més enllà del deteriorament propi de l'evolució. S'encunya el terme *quarta edat* per a les persones amb una disminució important de les capacitats i/o sense capacitat d'autonomia.

Vivim en una societat on la vellesa no té bona premsa, contràriament al que passava antigament en què era molt apreciada i respectada, especialment com a dipositària del saber col·lectiu i d'experiència acumulada. La manca de recursos per emmagatzemar informació posava en valor les persones que havien viscut més anys.

Queda lluny de la intencionalitat d'aquest article cap ànim de crítica sobre unes mesures preses. Posar límits és molt difícil perquè sempre, de manera involuntària, es lesiona algú. La motivació ha estat posar de manifest la situació d'un sector de la població que massa sovint es veu menyspreat, però que numèricament té un important pes social i, fins i tot, econòmic.

(1). Aquest terme encara no està inclòs en el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans ni en el de la *Real Academia de la Lengua Española*.

Àmbit Maria Corral

Barcelona, juliol 2020

EL REPORTATGE

TROBADA JUVENIL EL 12 DE FEBRER DE 1967 A ARTESA DE LLEIDA

IMATGES PEL RECORD

Felip Gallart Fernández i Josep Gallart Fernández

Fotografies: Josep Piñol Barrull

L'any 2008 en Josep Piñol Barrull, va cedir a l'Agrupació Cultural La Femosa, la part del seu arxiu fotogràfic relacionada amb Artesa de Lleida. Josep Piñol va exercir durant setze anys de capellà de la parròquia d'Artesa de Lleida, primer de vicari i a la mort de mossèn Anton Bernat, de rector. Durant part d'aquest temps, a més, va treballar com a periodista del diari lleidatà "La Mañana". Durant la seva estada a Artesa va fer infinitat de fotografies sobre el poble, actes i persones i sobretot reportatges de les activitats i excursions que organitzava vinculades a la seva labor pastoral.

En total el fons compta al voltant d'un miler de fotografies i les gestions per a la cessió d'aquest fons fotogràfic van ser realitzades pel Josep Carrera (Colau) i pel seu fill Josep Maria, així com per l'alcalde d'aleshores Ricard Pons, que va tenir un gran interès en la seva recuperació per al nostre poble.

Entre les diverses sèries de pel·lícules de reportatges que ens foren lliurades, guardades en sobres especials individualitzats, n'hi havia una que hi posava "Trobada juvenil 12-2-67". La nostra sorpresa va ser majúscula quan vam positivar, en suport de paper, els negatius i ens va aparèixer les imatges del reportatge fotogràfic de tot el desenvolupament d'una trobada de joves que havia tingut lloc en aquella data a la sala del "Hogar del Productor" del nostre poble, una activitat en la qual mossèn Piñol segurament va tenir una part important en la seva organització i desenvolupament.

Fa un temps fent recerca de notícies d'Artesa en els diversos diaris de Lleida vam localitzar la notícia, signada per José Solé, publicada al "Diario de Lérida" del diumenge 19 de febrer de 1967, en què es donen detalls del desenvolupament de la jornada, els quals trobem reflectits en el reportatge fotogràfic.

Hem cregut interessant reproduir el reportatge fotogràfic sencer, on apareixen els i les joves dels diferents pobles que hi van participar, ja que en la majoria de fotografies dels grups de treball hi ha nois i noies d'Artesa i també les imatges de l'acte lúdic de la tarda, organitzat pel jovent del poble, que va consistir en la representació d'una petita obra teatral escrita per a l'ocasió, una desfilada de vestits fets pels mateixos participants i recitals de poesia, una jornada que, segons la crònica, va acabar amb tots els presents cantant "L'hora dels adéus".

Crònica de la trobada Juvenil

Diario de Lérida, diumenge 19 de febrer de 1967

LA JUVENTUD NOTICIA Y COMENTARIO

II.ª Jornada Comarcal Juvenil

Fue en esta ocasión Artesa de Lérida el marco del día. La comarca entera se volcó. Fueron como 300 jóvenes los que acudieron a la invitación el día 12 de febrero.

Artesa el lugar de reunión, de trabajo y de alegría. Los pueblos representados: Borjas Blancas, Juneda, Torregrosa, Castellóans, Puigvert, Puig-grós, Bell-lloch, Albagés y una buena representación de Torres de Segre.

El esquema de la jornada como siempre: Nuestro encuentro con el Señor ante el altar con unas ideas para meditación que dió el señor párroco de Artesa, y una misa participada por todos (un detalle, no se cabía en el templo), todo gente joven.

Desde luego, hubo fallos, pero ellos obligan a reflexionar.

Nuestro encuentro con los demás, fue el segundo paso: la conversación teniendo como base un cuestionario sobre la personalidad. Es lo que llamamos trabajo en equipo o por grupos. Y eran treinta grupos formados por elementos de los distintos pueblos, trabajando todos a una, como si siempre hubieran sido amigos, escuchándose mutuamente y profundizando en el tema. Es sencillamente una manifestación de que la juventud es capaz de pensar en serio cuando se la orienta.

Y por fin el encuentro con todos; un acto por la tarde en que unos aportan su ingenio, todos su iniciativa; unos su colorido, su gracia y su canto y todos sus aplausos.

Y la rúbrica de un día lleno, un enorme círculo de salud, de ilusión y de alegría, en "Es l'hora dels adéus" cantado por trescientas voces y contemplando el espectáculo otros tantos.

Quedó flotando en el aire la esperanza de una próxima Jornada juvenil III comarcal. La juventud rural católica, avanza, es capaz de hacerlo, y es capaz de dar un testimonio de cristianismo en el ambiente.

Nos consta que la Comisión responsable está ya trabajando y que en otras comarcas se están planeando la posibilidad de algo parecido.

Por ello damos gracias a Dios y os decimos que adelante. Vuestro consiliario.

JOSE SOLE

Josep Piñol Barrull, l'autor del reportatge fotogràfic

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

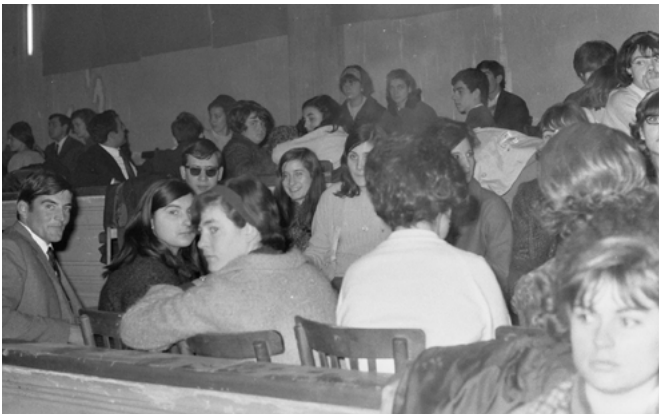
Reunió per grups

IMATGES DE L'ACTE LÚDIC

Declamació de poemes

REPRESENTACIÓ TEATRAL

Introducció a l'obra

L'any 1967 el món estava canviant, el país canviava, Artesa canviava i molt. I l'obreta que aquell any van representar els joves artesencs al Teatre de la Llar del Poble, llavors *Hogar del Productor*, durant la Trobada Juvenil reflectia perfectament els aires d'aquells canvis. Era una obra de tall costumista que representava una situació on un grup de pares malparlava dels seus fills i filles juntament amb el capellà del poble, perquè aquests i aquestes amb la seva actitud posaven en qüestió l'autoritat paterna, una autoritat heretada de l'antigor i un món que s'acabava. Al que seria la segona escena els joves retreien als seus pares la seva resignació i la seva actitud de revolta quedava així encara més reforçada per a l'espectador.

L'obra l'hem d'emmarcar en un seguit d'esdeveniments que van marcar profundament l'època. Feia pocs anys que s'havia publicat la vuitena encíclica del Papa Joan XXIII, *Pacem in Terris*, un intent de l'església per adaptar-se als nous temps que corrien. Una crida a la pau basada en la veritat, la justícia, l'amor solidari i la llibertat, no pas en la força de les armes. De fet a l'obra s'hi feia una al·lusió directa a una encíclica que defensava els valors democràtics i la llibertat de religió i que va ser censurada per les autoritats franquistes per considerar-la subversiva.

Diferents sacerdots joves com Mossèn Piñol a Artesa i mossèn Batiste a Puigverd van dur als pobles els aires nous del Concili Vaticà II. El 1964 quaranta capellans progressistes de Lleida demanaven que se solucionés el tema de les possessions del Capítol de la Catedral de Lleida, perquè eren un escàndol per als fidels. L'any 1966 quatre sacerdots publicaven *¿Concilio y rebeldía?*, un llibre sobre els latifundis clericals

del Bisbat de Lleida. Els sacerdots progressistes criticaven obertament el materialisme de l'església i propugnaven una fe més acostada a la puresa evangèlica i a la llibertat dels nous temps. A l'obreta també s'hi feia una breu al·lusió quan es parlava dels colons, que els artesencs de l'època ben segur van associar amb el conflicte obert amb la Unió Laical de Beneficiaris per les terres de Gualó. Els joves sacerdots es treien les sotanes, retiraven les imatges dels temples i anaven als barris a ajudar els desvalguts. Sabem, tal com es diu a l'obreta, que a Puigverd mossèn Batiste va provar de treure imatges del temple, però la iniciativa no va prosperar.

Era una altra manera de fer, una altra manera de ser i de viure. Enmig d'una dictadura franquista que reprimia tots els anhels de llibertat, d'igualtat i de justícia, els joves se sentien ofegats i oprimits. Els nois es deixaven els cabells llargs, les noies duïen pantalons i minifaldilles i ja no acceptaven la marginació que històricament els havia pertocat. Plegats escoltaven i ballaven la música pop, seguien la moda ié-ié. El món bullia. Als joves ja no els servia la passivitat i resignació dels seus pares. No volien ser com ells. No volien casar-se per interès. Eren sensibles a les desigualtats socials. Volien fer la seva vida. Volien canviar el món. *Serà possible que puguem arribar a pensar com ells?* Deia un dels personatges. *La resposta l'hem de donar nosaltres*, replicava una veu en off que tancava l'obra per dir que el futur ja no estava escrit. I el món va canviar. O potser no tant.

Aquí oferim la lectura de l'obra que l'Àngels Florensa ens ha fet arribar i a la qual des d'aquí volem donar les gràcies. Es tracta, sens dubte, d'un document de primer nivell. Per tal de ser al màxim de respectuosos n'hem fet una transcripció literal, respectant totalment el lèxic, la sintaxi i l'ortografia del document.

Imatges de la representació teatral

TEXT DE L'OBRA REPRESENTADA

REPARTIMENT

Montse: ?

Mossèn: Jaume Gallart Oriol

Víctor: ?

Josepa: ?

Ramona: M. Àngels Florensa

Josep: ?

Jordi: ?

Núria: M. Elvira Badia

Un moment de la representació

Només hem pogut saber els noms i cognoms dels intèrprets de tres personatges. Però, sabem a través de les fotografies que també intervenien: Casimir Gallart, Juan Solans, Josep Batlle, Roser Barberà, Ramona Garròs?, Josep Ma Iglesias.

Direcció: Adolf Costafreda i Josep M. Castillo

Montse.- No sé, no sé pas on arribarem. Avui dia dels fills no se'n pot confiar. N'hi ha prou que tu vulguis una cosa perquè ells ni vulguin una altra.

Mossèn.- Diuen que els vells no sempre sabem estar a l'altura dels temps...

Víctor.- Pamplines mossèn, pamplines, el que passa és que els haurien de fer córrer el bastó. A veure! Qui de nosaltres gosava contradir al pare? A la més mínima ja tenies el plat pel cap.

Josepa.- Ni que ho diguis! A casa érem cinc germans i quan el pare dia cosa ningú xistava! I això que el gran ja s'havia de casar (fent un sospir), però ara...

Ramona.- Ves... Hem de tenir paciència. Els pares hem de sacrificar-nos pels fills... Com si només hi hagués manaments pels pares.

Víctor.- Oh bé! Si només fos sacrificar-nos rai, però que ells sempre hagin de sortir amb la seva!!! Ara mateix la noia no vol casar-se amb el Manuel. És un xicot simpàtic ben simpàtic i treballador i a més és l'hereu de Cal Monjo, la hisenda millor del poble, ... I res, no en podem sortir... Que no i que no!!!

Ramona.- Ella està emboirada en pintar i si allò fos pintar, allò només és embrutar papers... Ximpleta més que ximpleta oh! I no li diguis res. Els pares que sabem el que passa.

Josepa.- I de la nostra Carmeta? Ara s'entesta en que vol anar a treballar a la ciutat i sola... Jo li dic, el teu lloc és a casa teva, a brodar-te la roba i... Ella, però, tretze, diu que vol ser independent...

Josep.- I tu parles dels altres? La nostra que ara li passa pel cap que vol estudiar. Com si mai algú s'hagués fet ric estudiant! I tant que li dic pubilla i amb la terra que tenim podries tenir cotxe quan voldràs, que amb els llibres ni un sis-cents et veuràs mai...

Montse.- Jo voldria que el meu Pere estudiés, doncs no en puc sortir. Ara li ha donat per deixar-se "melena" i ser un descamisat qualsevol. Que en fa de mal això del cant ieié.

Mossèn.- Senyoreta Montse nosaltres també ens trobem en un cas semblant. El fill de ma germana, que li hauria pogut buscar una bona parròquia, perquè de llest n'és un rato, doncs no hi vol saber res de parròquies i se'n vol anar a treballar a les barraques. On s'ha vist!! Al nostre temps no passava això!

Víctor.- Això deu ser malaltia d'avui en dia. El meu Jordi es preocupa del sou dels treballadors i fins i tot diu que no vol cotxe fins que tots en puguin tenir. S'ha fet amic dels treballadors i vol compartir el treball amb ells.
Montse.- Però si els treballadors no es mereixen res. Aquest any m'han agraviat molt, molt, ... Han tingut la cara de refusar-me la barra de torrons que donava com cada any per Nadal.
Són una colla de morts de gana! Ho tindria de dir des del peu de l'altar, mossèn.

Ramona.- L'altar? ... Però si avui dia no fan gens de respecte. Sort que vostè mossèn no ha fet com el ximplet del poble del costat de treure totes les imatges!! Què semblaria l'església sense la Immaculada, que vam comprar fa dos anys, ni la Mare de Déu dels Dolors, ni la del Carme, ni la Mare de Déu del Roser. Valgue'ns Déu (senyant-se). A aquest pas arribarem a perdre la fe.

Josepa.- I el vicari que volia treure Santa Rosa, Santa Teresa, Sant Isidre o tots a Sant Antoni a qui donaríem les gràcies? On arribarem?

ENTREN ELS FILLS

Jordi.- Salut a tothom!

Víctor.-Aquesta és manera de saludar?

(La Núria es dirigeix cap a la seva mare)

Ramona.- Mireu-vos-la, de segur que ve d'ensenyar-los les obres d'art.

Pere.- Sí. I ens han agradat molt. Realment la Núria sap jugar amb els colors.

Ramona.- Amb els colors i els interessos!!!

Núria.- Mare, ja us he dit que al Manuel no l'estimo. Per lo tant no m'hi casaré, per tocar campanes que sigui.

Mossèn.- Mira filla l'amor està molt bé per les novel·les...

Jordi.- És clar, per vostès l'amor són les hisendes, terrenos i màquines; els homes i els sentiments no compten. Si podeu comprar un tractor no us importa que els fills dels colonos no puguin anar a l'escola.

Josepa.- Això mateix! Dóna la raó a la nostra Pepeta i a més els treballadors que n'han de fer de l'escola? Ja ho diu bé la senyoreta Montse "no es mereixen res".

Pepeta.- I vosaltres us dieu catòlics? Vosaltres sou els que no us perdeu cap missa?

Mossèn.- Que té que veure la missa amb això?

Pepeta.- Què te que veure? Què no heu llegit la Pau a la Terra demanat el dret a l'ensenyament per tothom? Com si el Concili només fos pels terratinents!!!

Josepa.- Que na fet de mal lo Concili!!! Abans el jovent no tenia aquestes preocupacions!!!

Jordi.- Però tampoc menjaven els que tenien gana!

Montse.- Deixem-los estar! Ja canviaran! Només tenen vint anys, que n'han de veure de coses. Anem, anem a veure la xinxa que m'he comprat. Aquests només donen que mal de cap!!

Núria.- Sempre ens paguem igual; són joves, ja canviaran, ja...

Jordi.- Serà possible que puguem arribar a pensar com ells??

Veuen en off: LA RESPOSTA NOMÉS L'HEM DE DONAR NOSALTRES.

DESFILADA DE VESTITS

Maria Antonieta Salla i Salvador Mir vestits de l'època del *xarleston*

M. Àngels Florensa amb un vestit de tardor

Fila superior d'esquerra a dreta: Rosa Mari Roure (xula *madrilenya*, xulapa), M. Àngels Pons (àrab), Gabriel Garròs (àrab), Merxe Iglesias (de diari), Salvador Mir (època del *xarleston*), Jaume Gallart (vestit de nit), Paquita Gallart (?), Roser Barberà (minifaldilla, època ié-ié), Josep Maria Iglesias (nuvi), Immaculada Salla (portadora de la cua dels nuvis), Maria Pilar Badia (núvia), M. Àngels Florensa (tardor) i la Conxita Capell que va presentar l'acte amb molta gràcia i simpatia. Davant ajupides: Maria Elvira Badia (prehistòrica), Maria Antonieta Salla (època del *xarleston*) i Ramona Garròs (vestit de nit).

Els vestits de paper (vestit de diari, de núvia i de tardor) van estar confeccionats per la Mercè Besora de Cal Xero i la resta per les noies i nois participants.

PROGRAMA DE LA FESTA MAJOR D'AGOST DEL 1950

Quan a Artesa es feia tres Festes Majors, una d'elles el 15 d'agost com molts pobles

FIESTA MAYOR DE **Artesa de Lérída**

Cultos Religiosos

DIA 15. A las 9. *Repique general de campanas anunciando las fiestas*
A las 10.

Solemne Misa cantada

por el coro parroquial.

DIA 16. A las 10. OFICIO SOLEMNE.

Días 15, 16 y 17 de Agosto de 1950

Actos Recreativos

DIA 15, A las 12. SESION MATINAL y presentación de la sorprendente y sensacional

Orquesta internacional

JOE GRIFOLL

A las 5 tarde. **Gran partido de Futbol**
entre los equipos

U. D. Castellidans CONTRA **C. F. Puigvertenc**
Disputándose un magnífico Trofeo

A las 7. **Suntuoso Baile**
por dicha Orquesta.

A las 11 noche.

GRAN ACONTECIMIENTO ARTISTICO

RAUL Y ELENA

presenta su Espectáculo modernísimo arrevistado a ritmo cinematográfico

Carnaval

con el siguiente y formidable ELENCO ARTISTICO:

Isabelita Avilés

Primera bailarina

Olga Doré

Vocalista

Romy

Enciclopédico

Manolo Martínez

Cantante cómico

Elena de Carlo

Super-vedette

Victoria Rey

Bailarina

Esperanza Ramos

Bailarina exótica

Violetas Ballet

Coreografía

I.ª Clemente

Canto y baile

Marisa Walerdy

Género americano

Carmen Pastor

Bailes regionales

RAUL Y ELENA

LOS SINGULARES BAILARINES INTERNACIONALES

Seguidamente LUCIDO BAILE interpretado por la Orquesta.
DIA 16. A las 12. SESION MATINAL.
A las 5. **Emocionante partido de Futbol**
entre los equipos

C. F. ALEGRIA CONTRA **C. F. ARTESA**

A las 7. SELECTO BAILE

Noche a las 11. **Nueva actuación del grandioso Espectáculo de éxito clamoroso**

CARNAVAL

con cambio total de repertorio.

A continuación GRAN BAILE DE GALA.

DIA 17. A las 12. SESION MATINAL.

A las 4 tarde. **Correría de sacos y Juegos de cucuños**
otorgándose valiosos premios en metálico.

Tarde y noche **GRANDES BAILES** y despedida de la grandiosa

ORQUESTA INTERNACIONAL

JOE GRIFOLL

En las sesiones de baile las señoras serán obsequiadas con lindos ramilletes.

NOTAS: Las de costumbre

Imp. PAYÀ - Plaza España, 25 - Lérída

ÉS L'HORA DELS GATS

Plataforma Animalista Terres de Lleida

Fa dies que tenim ganes d'escriure un article que parli dels gat@s, per què no dir-ho?, els gats i gates, els gran oblidats! Però tot el que comença acaba i fa mesos que detectem des de Plataforma Animalista Terres de Lleida, a la qual la Protectora d'Artesa està adherida, que ha arribat la seva hora. Per què ho diem? Ho diem perquè de cop i volta ja no són invisibles i tot i que hi ha molt per fer, tot inici té, generalment, una continuïtat i, naturalment, un final.

Gata de colònia abans de l'esterilització

Veureu, hi ha una dada que reflectia el grau de transparència dels felins. Quan es donaven dades de la quantitat de gossos i gosses abandonats i perduts anualment a Catalunya, es deia que abans del 2005 n'hi havia 25.000, al 2005, des del cos d'Agents Rurals, es féu un altre estudi i la xifra que donà fou de 27.000. Al 2015 es repetí i estaven en gairebé 30.000. Aquests estudis estaven basats en les dades que donaven tot tipus de centres d'acollida (protectores, CAAC'S...) Encara que algú pogués dir que també hi estaven representats, això no passava de ser una anècdota surrealista ja que les protectores que els acollien eren poquíssimes i les que eren de gats sols també. Què es deixava de banda? La quantitat de colònies existents en tots els pobles, poblets, ciutats i contrades de la nostra rica geografia: els gats no comptaven, eren invisibles. Tòpics per argumentar aquesta situació, els que vulgueu i més:

- que són molt autònoms i s'espavilen sols.
- que són caçadors nats i no els falta la teca.
- que són molts forts i sobreviuen a qualsevol inclemència.
- ...
- fins i tot n'hi ha que esmentaven mig seriosament allò de les set vides!!

Doncs NO, tot el contrari, els gats, gates i gatons són molt fràgils. La gent que té una protectora de felins des de fa anys i les que han obert un espai per acollir-los i donar-los en adopció, prou que ho saben. Per començar necessiten més tests i vacunes que els gossos: a part de la desparasitació interna i externa, hi ha la vacuna de la triple vírica, a partir del mes i mig o dos mesos, que cal repetir a les tres setmanes, test de leucèmia i cida i la conseqüent vacuna que també cal repetir a les tres setmanes, a part d'altres múltiples malalties que cal vigilar (calcivirus etc). Totes aquestes dolències pròpies de l'espècie no s'encomanen als humans, però entre ells sí i molt. Dels gatons nascuts en una colònia n'hi ha pocs que sobreviuen. Generalment en fan de 5 a set, la meitat solen ser femelles que seran fèrtils als sis o set mesos i els embarassos els duren dos mesos d'aquí que una femella criadora tan bon punt els petits tenen un mes i mig o dos mesos, quan ja comencen a menjar sols, entren en zel altre cop i ja són aptes per procrear novament. N'hi ha que cadellen tres vegades l'any, per això algunes tenen aquest aspecte tan desnerit i malaltís perquè sembla que la misèria cridi la fertilitat i viceversa. Els alimentadors i alimentadores de les colònies són imprescindibles i fer-ho bé també. L'aliment més adequat és el pinso ja que és complet i net. També cal tenir cura de no deixar embalatges

Gat capturat amb gàbia trampa

pel lloc de manera que la colònia ha de tenir un aspecte endreçat i polit. Perquè la població no es descontrolï en nombre de membres i els animals adults tinguin un aspecte sa de pèl lluent i músculs ben posats, és imprescindible l'ESTERILITZACIÓ, aplicar el mètode CER (Captura, Esterilització i Retorn a la colònia). La captura es fa a través de gàbies trampa i solen ser bastant eficaces. A les femelles se'ls fa una marca a l'orella dreta i als mascles a l'esquerra. Així que si veieu un gat o gata que a la punta d'una de les orelles té un tall en forma d'angle recte és que està esterilitzada. L'esterilització no és barata, però a les protectores les clíniques ens fan uns preus especials per això es pot tirar endavant el control de colònies sense que sigui excessivament car.

Val a dir que des de Plataforma animalista Terres de Lleida des de fa més d'un any a cada reunió que fem en alcaldies de dins i fora del Segrià, és per parlar del control de les colònies. Els recomanem que deixin una partida del pressupost municipal per aquest tema, comprin un parell de gàbies trampa i , junt amb els i les alimentadores que els donen suport, comencin a treballar en aquest tema. No és impossible assolir l'objectiu que és el control de les gatonades incontrolades i que els adults i adultes que quedin a la població ofereixin un aspecte immillorable. L'interès a hores d'ara cada cop és més gran fins al punt que alguna alcaldia ens demana assessorament bàsicament per control de colònies, això vol dir que els felins estan d'enhonorabona. Però no podem cantar victòria perquè hi ha molt per fer encara.

Gats provinents d'una Colònia

També hi ha pobles que no s'interessen per res i que ni tan sols recullen els gossos i gosses abandonades pel seu poble i terme. Sovint els hem de cridar l'atenció perquè compleixin amb la seva obligació. Són molt pocs, cada cop menys, però encara n'hi ha. Qualsevol dia hauré de fer-ho públic ja que no mereixen cap consideració, ans al contrari. Recordem un cop més com deia Mahatma Gandhi que: *"La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals"*. Us podem dir que és ben cert!

PETITES JOIES DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC D'ARTESA

Cabana de falsa cúpula de la zona dels Colomers

Al terme d'Artesa de Lleida tenim un bon nombre d'elements del patrimoni etnològic desconeguts per la majoria dels artesencs i artesenesques, que hauríem de conservar i protegir, perquè són el testimoni de la cultura pagesa tradicional del nostre poble.

EL ROBATORI D'UNS JUBILATS EN UN BALNEARI DE GALÍCIA

Joan Ramon París Oró

Quan vaig a Ourense, una de les ciutats que m'encanten, acostumo a allotjar-me en un hotelet que es troba al centre de la ciutat, l'hotel "Miño". És molt funcional, proper allà està el bar de la cantonada, on pots degustar opípars esmorzars.

Va ser precisament allà, assegut en una taula que dóna a la passejada, on fullejant un diari local, vaig reparar en aquesta notícia:

"Una dotzena de jubilats d'una excursió impulsada per una empresa que es dedica a l'organització de reunions de venda col·lectiva, en aquest cas a la localitat de Guitiriz, a Lugo, han estat enxampats espoliant unes conegudes instal·lacions d'aigües termals situades al poble. Aquest balneari ara mateix no està obert. La desena d'excursionistes va ser identificada per la Guàrdia Civil el passat diumenge a la tarda en haver entrat a les instal·lacions de balneari de Guitiriz, per emportar-se diversos objectes, fonamentalment, roba de llit, estovalles, una mica de parament i barnussos. Els jubilats van entrar al perímetre del balneari per realitzar el suposat furt.

Fonts de la Benemèrita han confirmat a l'Efe que una patrulla de la Guàrdia Civil va interceptar a mitja tarda l'autobús on viatjaven aquests excursionistes, que venien de la zona de La Corunya, després que veïns de Guitiriz, sorpresos i alarmats, en veure sortir tota aquesta gent de balneari carregats amb caixes i bosses, avisessin X la Guàrdia Civil.

Quan van pujar a l'autobús, els agents van identificar la desena de persones que suposadament havia furtat aquest material al Balneari de Guitiriz, atès que a l'excursió hi va participar més gent que no va col·laborar en l'espoli. Posteriorment, els agents van trobar en el mateix autobús el material suposadament robat a les instal·lacions hoteleres, que va ser lliurat al seu legítim propietari. De moment, no hi ha denúncia per part del propietari en relació amb aquests fets.

La reunió per la qual haurien anat a la localitat de Lugo es va celebrar en un restaurant proper al

balneari, segons altres fonts consultades per Efe, i en un moment de la sobretaula, els excursionistes van travessar el perímetre del Balneari i, després d'accedir a les seves instal·lacions, van sortir carregats de material de les instal·lacions hoteleres".

És una ressenya molt important i que indica la manca d'escrúpols i d'altura moral d'algunes persones. El que crida l'atenció és que no es tracta d'adolescents conflictius, sinó d'un grup de jubilats als quals se'ls suposa experiència i maduresa per saber el que estaven fent.

Per acabar d'adobar la malifeta, resulta que estaven en una excursió que algunes empreses utilitzen com a ganxo per vendre els seus productes als pobres jubilats. Amb l'excusa de vendre aquests productes intenten esquilar els x pensionistes amb preus prohibitius. Un exemple d'actitud depredadora organitzada que, en el cas que ens ocupa, tenia com a clients un grup de lladres de balneari.

El que no sé, si és per fer riure o per fer plorar, és que aquest succés aparentment fortuït enllaça amb una àmplia tradició d'una manera d'entendre el món: la dels murrís. La novel·la picaresca espanyola va produir novel·les excepcionals com ara el *Lazarillo de Tormes* (anònim) o el *Buscón* de Quevedo.

En essència el murri al segle XVII era un pobre infeliç que havia de desenvolupar les arts

de l'engany o la rapinya per poder subsistir. Aquestes novel·les retraten fidelment la societat de l'època: viure com es pugui en un món de misèria i pobresa extrema. És també un clar exemple de l'exclusió de les classes socials de l'època. La major part de la riquesa distribuïda en poques mans, contribueix a les desigualtats socials i a l'empobriment del país.

Aquesta desigualtat també pot observar-se en les pel·lícules de la postguerra, el que és un indicatiu que la revolució industrial de meitat de segle XIX no resol el problema de les classes. Un exemple demostratiu el tenim en el cinema italià, conegut pels grans drames tipus *El lladre de bicicletes* o *El general de la Rovere*, però també per comèdies que sovint parlen del món dels murrís. A *La lladre, el seu pare i el taxista* (Brasetti 1954) es retrata una societat que intenta subsistir de les conseqüències de la guerra, i per això ha d'utilitzar l'enginy. El "tot val" és la premissa que permet "viure al dia" sense tenir garantit què es podrà menjar demà. El taxista, interpretat per Marcelo Mastroniani, és un mirall d'una classe mitjana que ha de fer moltes hores al volant per guanyar un paupèrrim sou. La lladre (Sofia Loren) utilitza totes les arts de seducció femenines per aconseguir entabanar tothom. Les seves habilitats i la gran capacitat d'adaptació a tot tipus de situacions fa que sempre surti ben parada. En definitiva, la pel·lícula ens parla d'una societat amb greus dificultats d'ascensió social i escasses perspectives de futur.

Però potser és a *Rufufú* (Mario Monicelli 1958) on es descriu amb major precisió les habilitats dels murrís, en no trobar, aquests, cap perspectiva de futur. A través de les reunions d'un grup de lladregots amb la mirada posada en un atracament bancari, es reflecteixen les seves vides sumides en la misèria i gairebé sense plans de futur.

Encara que hi ha altres pel·lícules, en aquest cas americanes, que també parlen de la picaresca com a única via d'escapament per sortir de la pobresa a causa de la depressió econòmica (cas de *El tren de Bertha* 1972 o *El Golpe* 1973).

Les pel·lícules que es realitzen a Espanya s'assemblen molt a les del nostre veí mediterrani. Compartir una cultura similar fa que les sensibilitats enfront de la manera d'encarar la vida sigui molt semblant. Aquest paral·lisme es pot constatar en les pel·lícules de Berlanga com ara *Plácido* (1961), o *El*

Verdugo (1963), que són una fidel mostra de les dificultats de la gent per poder subsistir en un país més aviat ombrívol. En l'excel·lent *Atracament a les tres* (1963) de José M. Forqué, l'acció transcorre en un banc on els empleats estan farts d'uns comandaments que semblen sortits de l'edat mitjana. No és difícil imaginar que el ferri control que els directius exerceixen sobre els subordinats descriu l'Espanya de l'època.

Ens tornem a trobar amb uns personatges que descriuen una societat anquilosada, amb escanyolits sous, en un país que està en el furgó de la cua dels països europeus. Igual que a la italiana *Rufufú* l'única sortida per a sortir d'un mal torna a ser l'atracament. Encara que finalment els surti malament.

A *Es ven un tramvia* de Joan Esteirich (1959) el cineasta s'inspira en un succés que va ocórrer realment. Per demostrar que l'única forma d'estafar els opulents (un inculte, però ric agricultor) és mitjançant l'ús de l'engany i de l'argúcia. Els petits estafadors es valen de l'ús de la paraula i de bons vestits per convèncer la seva víctima. L'art d'estafar mitjançant la creació d'una imatge fictícia. També aquí es demostra la coordinació de l'equip on cada individu compleix el seu paper: el cobrador del tramvia que lliura la recaptació davant dels nassos de l'agricultor. Evidentment en l'estafa es juga amb l'avarícia de qui ja en té, però en desitja molt més.

Fins ara he assenyalat un món que entronca amb la novel·la picaresca del segle XVII, i que enllaça, en la seva continuïtat, amb les pel·lícules de l'Espanya de la postguerra. Tenen en comú personatges que tracten de pal·liar la seva fam a través de l'engany, de la frustració que provoca en les classes baixes l'impossible ascens social.

No obstant això, aquest esquema també és utilitzat per les elits dominants per perpetuar-se en el poder. Supleixen les formes i els esquemes amb la finalitat d'enganyar les masses, són molt més elaborats, per tal d'eliminar tota actitud crítica. Podem trobar clars símptomes de picaresca en el populisme del segle XX. Un exemple clar el tenim en Alejandro Lerroux, líder del Partit Republicà Radical que va exercir diversos càrrecs durant la Segona República. Aquest personatge vivia a cor que vols, però acostumava a menjar sardines, davant del públic. Deia que era un obrer més amb la idea

de captar vots per a la seva causa. En aquella època, l'invent li va funcionar força bé i va poder arribar a ser un dels polítics més populars de la República. Posteriorment, va canviar la seva postura política, arribà a ser ferm partidari del general Franco.

Amb els mitjans de comunicació i el desenvolupament d'Internet també s'incrementa la picaresca i ens trobem amb un populisme molt més sofisticat. Ara és molt fàcil trobar-se amb notícies de discursos de Trumb o Putin que amb paraules buides apel·len a la defensa d'una pàtria fictícia, però el missatge cala en el poble. Europa no deixa de ser una sucursal de l'esmentat populisme: Macron o Boris Johnson supleixen la seva falta de carisma amb discursos similars. No hi ha un discurs social, sinó de consignes predeterminades: defensa de la pàtria, enemics a l'exterior que pretenen oprimir-nos, víctimes de segles d'història d'opressió, etc.

El populisme també es manifesta al nostre país i afecta tant a partits de dretes com d'esqueres. De facto sembla que aquesta darrera definició ha quedat obsoleta, ja que tots han estat relacionats amb escàndols de corrupció. Les famoses caixes b de Bárcenas o les imputacions de destacats líders del PP en són clars exemples. Però aquestes caixes b també afecten partits d'esquerra com "Podem" en els quals es destaquen sobresous d'escàndol per a la cúpula dirigent. Per no parlar dels problemes del PSOE amb el cas ERO a Andalusia, en què alts càrrecs com Chaves o Griñán estan implicats en el que és el major cas de corrupció política de la història espanyola.

Però del populisme, la picaresca i de les seves nefastes conseqüències tampoc aquí ens lliurem. Resulta en extrem esgotador escoltar el discurs d'alguns polítics basant-se en proclames o consignes que el poble submisament ha d'acatar i obeir. En els seus continguts no apareix cap signe de política social. El que es busca és només enardir les masses, encisar el poble, subjugar-lo amb bonics contes.

Poso per exemple el cas Pujol i la seva implicació en diversos casos de corrupció. Cal assenyalar que diversos membres del seu equip (casos de Penafreta o Macià Alavedra) també estaven implicats en el cas Pretòria de corrupció urbanística. El que fa pensar que eren una cúpula de partit marcada pel signe de la sospita.

Les mesures de Mas (dofí de Pujol) són d'una banda un canvi de nom (PDECAT), (assenyalar la importància de la D de "demòcrates" que dóna la idea de consens i pluralitat), i fer un gir independentista al grup polític. D'aquesta manera la picaresca s'orientava a captar l'atenció de la gent en la formació d'un nou projecte, que els il·lusionarà i els donarà altres expectatives de futur, sense que aquestes hagin de ser forçosament factibles.

El seu resultat va ser plenament satisfactori i amb aquesta maniobra de distracció es va aconseguir oblidar, "passar pàgina", als draps bruts del partit. Ara fa l'efecte que ja ningú no ho recorda, i aquest senyor es passeja amb total normalitat, gaudint d'una jubilació daurada.

Em temo, que la defensa de les elits per conservar els seus privilegis, l'ús i abús que en fan per autoprotegir-se, la manipulació dels mitjans, el continu rentat de cervell fa que l'anormalitat es converteixi en normal.

Poso un últim exemple, el d'un senyor que viu exiliat en un palau a Waterloo i de qui es desconeix qui el paga. Suposo que amb l'alt tren de vida que porta, (zona exclusiva d'alt poder adquisitiu) l'exili li ha de ser molt més suportable. Per a molts és considerat com un heroi, per ser una suposada víctima del centralisme estatal. Sembla que aquest victimisme ofusca les ments de les persones, ja que ningú no diu res del seu altíssim tren de vida i de quina manera es paga. Al meu entendre es tracta d'un altre cas clar de manipulació, de detenció de privilegis, en la qual l'argúcia es manifesta posant com a esquer una idea d'alt calat emocional.

Tanco el diari després d'aquestes reflexions i veig que el món dels murrís estafadors continua vigent, tot i que adaptat a la nostra societat i a la utilització de les noves tecnologies.

Tot d'una em ve al cap el discurs d'Unamuno que tan bé es relata en la pel·lícula *Mientras dure la guerra* (Amenabar). En el famós acte del Paranimf de la Universitat de Salamanca, amb la presència de l'esposa del dictador i de Millán Astray no deixa d'escoltar contínues lloances al règim sota crits de "¡Viva la muerte!". En un acte de valentia, jugant-se el coll, s'acosta al micròfon i deixa anar un grapat de veritats a la gent que no vol escoltar, que prefereix obeir abans de parlar. Que gran va ser Unamuno!

L'iMAC-TRON

Juan Antonio Lucena Centella

Feia una setmana que l'iMac-Tron acompanyava el seu vell ordinador en l'estudi de casa. Es resistia a abandonar el seu fidel company on havia escrit tants articles per la revista del poble. L'iMac-Tron era el regal del seu 83è aniversari i tard o d'hora ho havia de fer servir. Els seus amics, de l'Agrupació Cultural, estaven una mica preocupats perquè encara guardava en el seu cap molts coneixements que ja no tenia esma d'escriure i havien pensat que un ordinador intel·ligent els podia facilitar el treball.

Apple, companyia tecnològica, s'havia vist desbancada per dues empreses xineses i va dedicar molts esforços per recuperar la seua hegemonia i fabricà un ordinador de sobretaula inqüestionable. Havia signat un acord de col·laboració amb l'empresa Argentina de software Tron, i van crear el primer ordinador comercial amb intel·ligència artificial: l'iMac-Tron.

Quan es va assabentar del regal que li farien pel seu aniversari es va mostrar molt reticent a canviar d'ordinador. No era la primera vegada que es veia abocat a una situació que no estava convençut del tot,

circumstància que ja havia experimentat quan va ser alcalde del poble. Ara, aquell dissabte 18 de maig de 2019, després d'haver sopat a Cal Manos, es disposava a escriure un nou article amb el seu ordinador intel·ligent. Li havien donat instruccions de com fer-lo anar. La interfície amb l'iMac-Tron seria la veu i el dit.

– *iMac-Tron, vull comprovar la teua intel·ligència. M'has d'escriure l'article que jo et dictaré* – va ser la primera ordre que li va donar a l'ordinador nou.

– *Detecto el valencià com llegua per relacionar-me amb tu* – va ser la resposta de l'iMac-Tron.

– *Ja hi som!, això que parlo no és valencià, és català. M'havien dit que ets un ordinador intel·ligent i que m'ajudaries en tot i acabes de fotre la primera pífia.*

– *El meu registre em diu que parles en valencià*
– l'ordinador va replicar.

– *Jo parlo català occidental igual que els de Lleida, la Franja, Andorra, oest de Tarragona, Terres de l'Ebre i també els del País Valencià. Lo que menys necessito és tindre un ordinador intel·ligent per discutir amb ell. Mira iMac-Tron, ja per començar aquest nom no m'agrada gens, iMac-Tron, iMac-Tron... quina mena de nom és aquest?*

– *M'estàs ferint la meua sensibilitat. No et fiques amb el meu nom si no vols una resposta desagradable per la meua part* – l'ordinador va contestar amb l'orgull ferit.

– *No em vinguis amb romanços, sembla que et falta una neurona.*

– *Voldràs dir un circuit electrònic, perquè jo no tinc neurones* – iMac-Tron puntualitzava.

– *Ja hi tornem a ser. Mira, escolta una cosa, a mi m'han dit que et podria dictar un article de paraula i tu me l'escriuries correctament en la llengua que jo et parlés, i lo primer que estàs fent és qüestionar-me la llengua que parlo. Si continuem així, no m'interesses com a ordinador, t'apago i bon vent i barca nova.*

– *No, no! No siguis temptat d'apagar-me. Ara mateix he entrat en un estat d'intel·ligència artificial autònoma descontrolada i no responc dels meus actes* – va contestar l'iMac-Tron fora de si.

– *Lo que em faltava! Ja els havia dit que no era una bona idea haver-me regalat un ordinador amb intel·ligència artificial, m'estimo més el meu vell ordinador.* – Posà el dit en l'ON/OFF de la pantalla per apagar-lo. Havia estat un amant de les tradicions i així ho havia reflectit en multitud d'articles en la revista local, i ara, xocava frontalment amb la modernitat que li volien imposar.

– *Noooooooo!* – va cridar l'iMac-Tron en veure que el volia apagar.

– *Mal parit!* – no deia mai renecs, però aquesta vegada li va sortir de molt endins en resposta a l'atac de l'ordinador.

L'iMac-Tron es va defensar, i quan va intentar apagar-lo, li va deixar anar una descàrrega elèctrica que li va fer trontollar el cor. Als seus 83 anys un sotrac semblant podia ser definitiu. Però, abans de caure a terra va agafar la mangala, que la tenia

molt a prop, i li va fotre tal cop a la pantalla que la dringadissa va alertar els veïns de la Travessera del Fossar Vell. En el seu camí caient a terra li van aflorar bonics records de quan buscava restes arqueològiques i col·leccionava papallones.

Una hora més tard el senyal acústic d'una ambulància es perdia en direcció a Lleida.

– *Que és això? És un ordinador nou però té la pantalla feta malbé* – li va comentar un treballador de la recollida d'escombraries al seu company.

– *Ajudeu-me, m'han atacat. No em llanceu* – l'iMac-Tron havia percebut la presència dels dos treballadors del Porta a Porta. Aquest havien entrat, dilluns al matí, a la microdeixalleria i havien trobat a l'iMac-Tron al mig de la sala.

– *Mira, està demanant ajuda com si fos una persona. Aquests ordinadors moderns es pensen que ho poden fer tot, encara li funciona la veu. Vinga, agafem-lo i llancem-lo al camió que aquests trastos d'avui en dia aviat ens passaran al davant.*

– *Auxili, auxili, traieu-me d'ací!* – Cridava l'iMac-Tron mentre la premsadora del camió de la brossa l'aixafava i se l'engolia.

Uns mesos més tard, la revista local La Femosa publicava un article titulat: "Maleïda intel·ligència artificial". El seu autor signà: Adolf Costafreda Castillo.

ARA I SEMPRE TRIEM PRODUCTES I COMERÇOS LOCALS
COMPREM A ARTESA, FEM POBLE!

C. F. ARTESA DE LLEIDA

TEMPORADA 2020/2021

Eudald Pijuan Mor i Ferran Peiró Olomí

El C.F. Artesa de Lleida comunica a tots els aficionats i aficionades del poble les intencions futbolístiques pel que fa a aquesta pròxima temporada. Des de la junta es porta treballant des de l'any passat a fer un projecte ambiciós per tal de gaudir d'una gran temporada al municipal d'Artesa i, de pas, poder pujar de categoria.

Per això, volem adreçar-nos a tots els artesencs i artesencs perquè aquest any la gent s'animi a fer-se soci del club i aportar el seu granet de sorra. D'aquesta manera, tots plegats, jugadors, junta i afició; podrem gaudir d'una temporada espectacular. Afició, no ho oblideu, sou la peça més important d'aquest engranatge!!!

A continuació, us mostrarem el cos tècnic, les renovacions, els fitxatges, les baixes, el grup de 3a Catalana i els partits de pretemporada programats.

COS TÈCNIC

- Entrenador: Albert Pérez (2a temporada)
- Segon Entrenador/Preparador Físic:
Ignasi Safont (2a temporada)
- Auxiliar: Gerard Sellart (1a temporada)
- Delegat de camp/equip/fisioterapeuta:
Roger Masot (4a temporada)

RENOVACIONS

- Ferran Peiró (Capità) (2a temporada)
- Eloi Liarte (2n capità) (9a temporada)
- Eric Lahuerta (3r capità) (2a temporada)
- Oriol Liarte (6a temporada)
- Guillem Palou (3a temporada)
- Marc Rodríguez (6a temporada)
- Jofre Pijuan (2a temporada)
- Mamadu Camara (2a temporada)
- José Luis Castillo (2a temporada)
- Cristian Quintero (3a temporada)
- Sekou Ballo (3a temporada)
- Carles Camí (4a temporada)

FITXATGES

- Gerard Tió, 24 anys. (Migcampista ofensiu) Jugador polivalent i amb molta qualitat, que serà un dels encarregats de portar la batuta al mig del camp. Procedent del CF Albi de 2a Catalana).
- Eduard Guasch, 30 anys. (Davanter centre) Davanter dels de tota la vida, cridat a ser l'home gol d'Artesa. La seva millor temporada golejadora a 2a Catalana va ser de 22 gols i a 3a Catalana de 35 gols. Procedent del CF Albi de 2a Catalana).

- Miquel Àngel Flix, 21 anys. (Lateral esquerra) Destaca per ser un jugador tècnic, amb bona sortida de pilota i que s'incorpora bé a l'atac. Procedent del CF Albi de 2a Catalana).

- Dani Bigordà, 25 anys. (Lateral/extrem dret) Jugador polivalent que pot ocupar gairebé totes les posicions de banda. Destaca per la seva velocitat, habilitat, intensitat i arribada des de la banda. Procedent del CF Albi de 2a Catalana).

- Marc Pifarré, 22 anys. (Defensa central). Jugador amb bona sortida de pilota, contundent al tall i bon joc aeri. Procedent del CF Juneda, de 2a Catalana).

- Biel Mas, 19 anys. (Defensa central) Jugador que destaca per la seva bona sortida de pilota, bona col·locació i que amb la seva alçada pot millorar el joc aeri de l'equip, tant en l'aspecte ofensiu com defensiu. Procedent de la base de l'EF Intercomarcal, ens fa molta il·lusió la seva incorporació, ja que és un jugador més del poble que sumem a l'equip).

- Sergi Codina, 18 anys. (Porter) Segur sota pals, àgil, amb bona sortida de pilota i que mostra sempre seguretat amb el seu joc. Arriba procedent de la base de l'EF Intercomarcal).

- Sebastián Salomón, 19 anys. (Davanter centre) Jugador amb potencial aeri, olfacte goleador i sempre atén a qualsevol descuit defensiu per aprofitar-lo. Arriba procedent de la base de l'EF Intercomarcal).

BAIXES

A continuació, hi ha el llistat de jugadors que deixaran de ser membres de l'equip. Volem fer una menció especial a l'Ivan Borrell, ja que ha decidit penjar les botes després d'aquesta última temporada.

Pel que fa a la resta, molta sort en els nous projectes esportius que us arribin!

- Ivan Borrell

- Álvaro Blanco

- Óscar Màrquez

- Marc Montlleó

- Miquel Costafreda

- Buba

- Gerard Sellart

- Adrià Fontanet

GRUP DE 3a CATALANA

El C.F. Artesa de Lleida ha quedat enquadrat al grup 14 de Tercera Catalana. La Lliga constarà de 18 equips, amb un total de 34 jornades, sempre que les recomanacions mèdiques davant la pandèmia de la Covid-19 ho permetin. L'inici previst de la competició està previst pel primer cap de setmana d'octubre, entre el 3 i el 4.

El llistat d'equips és el següent: C. E. F. Aitona, C. A. Alpicat "B", F. C. Alcarràs "B", C. F. Albagés, C. E. Alguaire, C. F. Vilanova de la Barca, C. F. Tremp, C. E. Benavent de Segrià, C. F. Pobla de Segur, Atlètic Almacelles, C. F. Artesa de Lleida, C. F. Puigvertenc, U. E. Castellans, A. E. Alcoletge, Atlètic Torregrossa, C. F. Rosselló i C. F. Soses

PRETEMPORADA I PARTITS AMISTOSOS

La pretemporada està prevista que comenci l'última setmana d'agost, amb els següents partits amistosos de preparació:

C. F. Artesa de Lleida - C. F. Borges "B", el 29 d'agost a les 19:30 (Municipal de Les Borges Blanques)

C. F. Artesa de Lleida - C. F. Arbeca, el 5 de setembre a les 19:00 (Municipal d'Artesa de Lleida)

"TROFEU SANT RAMON": C.F. Artesa de Lleida - C. F. Balaguer, el 16 de setembre a les 19:00 (Municipal d'Artesa de Lleida)

C. F. Artesa de Lleida - C. E. Ivars d'Urgell, el 23 de setembre a les 19:00 (Municipal d'Artesa de Lleida)

Per acabar, només volem remarcar que la situació de pandèmia provocada per la

Covid-19 pot afectar en qualsevol moment algun dels plans de club.

A més, cal recordar que en tots els entrenaments i partits durant aquest període, el club respectarà les mesures sanitàries pertinents marcades des de la Federació Catalana de Futbol i les Administracions.

TOTS UNITS SOM MÉS FORTS!

1, 2, 3... ARTESA!!!

ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

Solucions a la pàgina 39

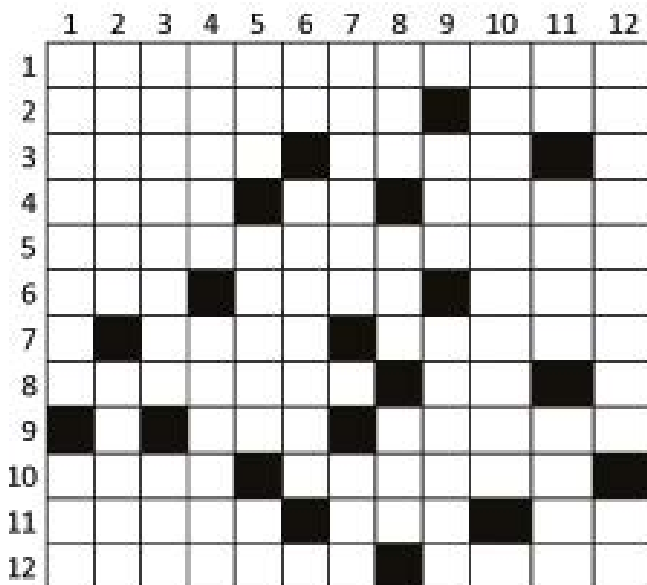
Miquel À. Navarro

HORIZONTALS

1. Extravagant, extraordinària. 2. Farà un elogi. Porció de línia corba. 3. Al revés, lloc on munyir les ovelles, i en plural. Resar, pregar. Vocal. 4. De pintura o de torero. Nota musical girada. Ho fa el badoc, al revés. 5. Relatiu a l'anomalia. 6. Certa cabra de l'Índia. Un llit desmanegat. Arran, prop però girat. 7. La segona. Útil. Vaporós, subtil. 8. Amoïna, castiga. Consonant doble. Una de forta. 9. El cor de París. La de rata s'enganxa molt. Al revés, zona on tenim l'úvea. 10. Nom de consonant. Menció, notícia de cap per avall. 11. Al revés, fan, ideen. Ruc. Preposició. 12. Serveix per combatre un antígen. Xop de cansament.

VERTICALS

1. Fem un rescat. Nom de consonant. 2. Municipi de l'Alt Urgell. Van contra el vent. 3. Relatiu al cos. Ganes de beure. 4. Gram. Porc senglar americà. 5. En grec "múscul". Crema, escalfa de cap per avall. Dues centes. 6. Repetit "Àvia". Lactat, nodrit. La rodona. 7. Planta de muntanya. La primera. Al mig de la cara. 8. Déu de la casa. Al revés, article plural. Perjudicat, ofès. 9. Vocal. Arxiu Animalista Tècnic. Enviat, lliurat.

10. Sardinaires. Vocal feble. 11. Crom. Aràcnid paràsit. Prohibit caçar o pescar. 12. Posaríeu fi, enllestiríeu. Pronom.

PROBLEMA D'ESCACS

Abert Batiste

Juguen negres i guanyen en 3 moviments.

ENIGMA

Ens sabrieu dir com es diuen i per a que serveixen els aparells de la imatge

Sol·lució a l'enigma del mes passat:
S'anomenen pica-gel i servien per picar el gel.

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

Busqueu en aquesta sopa de lletres i hi trobareu 11 cases d'Artesa, potser algunes ja no hi son.

A	T	A	R	E	T	S	U	F	X
F	M	S	E	L	E	B	S	P	I
A	S	B	I	A	R	E	O	Ç	O
L	A	O	R	R	E	R	I	R	C
O	E	S	I	O	T	E	S	O	E
C	R	O	N	U	S	N	A	D	R
S	A	Ç	M	E	U	I	J	U	T
E	M	E	O	L	F	T	O	I	S
K	U	A	C	A	S	A	C	V	A
S	I	R	G	E	L	E	P	I	S

SUDOKU

Lluís Gil

8				5	6			3
6			1				8	5
				3				2
				6		8		
		3			4	1		
		4	8					
		5		7				
					2		5	7
7	9				5		6	

LA CUINA FEMOSA

Lluís Gil Fontanet

El grup de cuina de La Femosa presenta:

MOUSSE DE LLIMONA

Ingredients per a 4 persones

300 g de sucre

4 llimones

4 fulls de cola de peix

4 ous

½ litre de nata líquida

una base de pa de pessic

un pot de mermelada de maduixa

Temps de preparació 25 minuts

Temps de congelador 4 hores

La Senyora Ramona ens fa avui un gelat superb i a més, fàcil de fer, l'únic inconvenient és trobar el motlle adequat, però és fàcil utilitzar si cal una capsa metàl·lica d'aquelles pastes holandeses de mantega tan barates com vàrem fer nosaltres en pla rupestre. (*)

Cobrim el fons amb una capa d'un dit de pa de pessic, si no és d'una peça podem ajuntar trossos.

Posem les coles de peix en remull en aigua de l'aixeta, espremem les llimones, el suc el posem al foc amb el sucre fins que es fongui, en aquest moment ja podrem afegir les coles de peix estovades, una remenada i ho deixem refredar.

Muntem la nata líquida i tres clares d'ou a punt de neu i batem els quatre rovells d'ou i ho incorporarem suaument al suc ensucrat de les llimones preparades anteriorment.

La preparació anterior la disposem sobre el pa de pessic que està al motlle i ho posem al congelador durant 4 hores com a mínim.

Quan el pastís està ben pres, s'escampa per sobre una capa de mermelada de maduixa o d'una altra fruita que ens agradi.

Per desemmotllar podem fregar les parets laterals amb una mica d'aigua calenta per tal que s'afluïxi el pastís de la xapa.

Finalment ho deixem una estona a la nevera per tal que es descongeli lleugerament.

(*)

La nostra recepta en aquell moment va requerir una mica de bricolatge amb la llauna de galetes.

Primer vàrem retallar el cul de la llauna el qual es va quedar sobre de la tapa. Després de fer tota la preparació i d'haver-ho tret del congelador i haver escalfat el lateral de la xapa vàrem retirar la tapa i llavors deixàrem que llisques el cul que havíem retallat juntament amb el pastís i va ser molt fàcil tallar i fer les porcions pels comensals.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 16 71 62
Assistent social *dimecres alterns* ...973 16 71 62
Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
Farmàcia 973 16 72 04
Veterinari de la Protectora Local:
Emma Solé 618 90 95 12

Clínica Ica Natura (*Pardinyes*) 973 22 82 22
Clínica Riu Ebre (*Cap Pont*) 973 21 65 49
Metge 973 22 82 22
Metge urgències *Dies feiners 15h a 8h i els festius tot el dia* .....973 14 20 29 / 973 14 20 33
Museu .....973 16 71 62 (*Ajuntament, hores convingudes*)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

1. ...; Dxg2+
2. Dxg2; Td1+
3. Tf1; Txf1++

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. ROCAMBOLESCA. 2. ELOGIARÀ. ARC. 3. ORRIS.
ORAR. A. 4. CAPA. FA. BADA. 5. ANOMALÍSTICA. 6.
TAR. ILTL. RAN. 7. E. APTE. ETERI. 8. MOLESTA. RR. E.
9. R. CUA. UVEAL. 10. ESSA. ESMENT. 11. CREEN. ASE.
DE. 12. ANTICÓS. SUAT.

VERTICALS

1. RESCATEM. ENA. 2. OLIANA. ORSEN. 3. CORPO-
RAL. SET. 4. AGRAM. PECARI. 5. MIO. USTIA. CC. 6.
BA. ALLETAT. O. 7. ORÒFIT. A. NAS. 8. LAR. ELS. LES.
9. E. AAT. TRAMÉS. 10. SARDINAIRES. U. 11. CR. ÀCAR.
VEDA. 12. ACABARIEU. ET.

SUDOKU

8	1	2	4	5	6	7	9	3
6	3	7	1	2	9	4	8	5
4	5	9	7	3	8	6	1	2
9	7	1	5	6	3	8	2	4
5	8	3	2	9	4	1	7	6
2	6	4	8	1	7	5	3	9
3	2	5	6	7	1	9	4	8
1	4	6	9	8	2	3	5	7
7	9	8	3	4	5	2	6	1

SOPA DE LLETRES

AMBROSIÓ, FUSTERET, PELEGRÍ, SASTRE
COIX, PORTUMEU, VIUDO, ESCOLÀ, FUSTER,
CASACA, TRIST i MAREA.

INCÒGNITA

La imatge correspon a l'extrem d'un dels carrers principals del poble l'any 1906. Des d'aleshores aquest carrer ha canviat molt. A partir d'aquí s'han construït noves cases.

Sabrieu dir-nos de quin carrer es tracta?

Podeu enviar la resposta a:

lafemosaarteadelleida@gmail.com

Les imatges de la incògnita del número anterior corresponien a una representació teatral que es va realitzar en motiu d'una trobada juvenil el 12 de febrer del 1967.

Acte d'incivisme

Obertura de les piscines

Torneig de pàdel

Neteja de La Femosa

IMATGES D'ACTUALITAT

Missa de Sant Ramon

Reparació de clots

Obres de la Vileta

Visita del senyor Bisbe de Lleida